

דבק זמני: סימנים ראשונים לפירוק הברית בין המוסלמים לדמוקרטים בארה"ב

written by ד"ר אל"מ במיל' חנן שי | 31.08.2026

מחקר חדש של ד"ר קובי ברדה מצביע על סדק מעניין ואולי משמעותי בברית שנבנתה בשנים האחרונות בארצות הברית בין השמאל הפרוגרסיבי לבין קהילות מוסלמיות מסורתיות.

במחקרו, שהתפרסם בכתב העת Israel Affairs, מנתח ברדה את ההתפתחויות בהמטראמק ובדירבורן שבמישיגן. במשך שנים התקיימה שם שותפות פוליטית בין פרוגרסיבים למוסלמים על בסיס מאבקים משותפים, ובהם ההתנגדות לישראל ולציונות. אלא שכאשר המאבק הפרוגרסיבי עבר מן הזירה הגיאופוליטית אל תוך הבית ² לחינוך הילדים, לזהות המינית ולערכי המשפחה ³ נחשפה הסתירה העמוקה בין השותפים.

בהמטראמק קיבלה מועצת העיר, הנשלטת בידי מוסלמים, החלטה האוסרת הנפת דגלי גאווה ודגלים פוליטיים אחרים על נכסים עירוניים. בדירבורן יצאו הורים מוסלמים נגד הכנסת ספרים העוסקים בסוגיות להט"ב לספריות בתי הספר, ובמאבק הזה מצאו עצמם דווקא לצד כוחות שמרניים.

גם בקלפי נרשם שינוי דרמטי. בהמטראמק ירדה התמיכה במועמד הדמוקרטי מ-85.4 אחוזים ב-2020 ל-46.2 אחוזים ב-2024, בעוד 42.7 אחוזים תמכו בדונלד טראמפ. גם בדירבורן צנחה התמיכה בדמוקרטים.

ברדה מסכם כי האנטי-ציונות וסוגיות פוליטיות אחרות יכלו לשמש דבק זמני בין האליטות, אך כאשר שאלות מוסריות הגיעו אל חיי היומיום, נאמנות לערכים גברה על נאמנות מפלגתית.

זהו ממצא חשוב משום שהוא חושף את חולשתה המבנית של מה שמכונה לעיתים „הברית האדומה-ירוקה“.

אותה רכבת, יעדים שונים

במאמר שפרסמתי בעבר הצעתי לראות את הברית הזאת לא כברית אידיאולוגית בין שותפים החולקים חזון משותף, אלא כברית זמנית בין שני כוחות מפרקים: מפרק פרוגרסיבי ומפרק ג'יהאדיסטי.

שניהם מסוגלים להתאחד נגד הסדר המערבי הקיים. אך הם מבקשים לפרק אותו מסיבות הפוכות.

המפרק הפרוגרסיבי מבקש לשחרר את הפרט ממסגרות שנתפסות כמגבילות אותו ⁴ מסורת, דת,

משפחה, זהויות קבועות ונורמות חברתיות. בגרסתו הרדיקלית, עצם קיומה של מסגרת סמכותית מעורר חשד: המשפחה, הדת והלאום נתפסים קודם כול כמבני כוח.

המפרק הג'יהאדיסטי, לעומתו, אינו מבקש להשאיר אחריו אדם משוחרר מכל מסגרת. הוא מבקש להחליף את הסדר המערבי בסדר מחייב אחר ^[2] דתי, חברתי ופוליטי.

האחד מפרק כדי לצמצם את מה שמחייב את האדם; האחר מפרק כדי להקים מערכת מחייבת משלו.

כל עוד שני הצדדים נאבקים בישראל, בשמרנות, בלאומיות או ב"ממסד", הסתירה הזאת יכולה להישאר מוסתרת. אך ברגע שהמהפכה מגיעה אל המשפחה המוסלמית עצמה, היא מתפרצת.

לפרוגרסיבי הרדיקלי, המשפחה המסורתית היא חלק מן הסדר שצריך לערער. למוסלמי המסורתי, המשפחה היא דווקא יסוד שיש לשמר.

וכאן הרכבת המשותפת מתחילה להתפצל.

הם יכלו לנסוע יחד כל עוד ביקשו לפרק את ביתו של המערב. הם מתחילים להיפרד כאשר הפרוגרסיביזם מבקש לפרק גם את ביתו של המוסלמי.

ההזדמנות הישראלית

אסור להפריז. שתי ערים במישיגן אינן מוכיחות שברית שלמה מתפרקת בכל רחבי ארצות הברית. גם הירידה בתמיכה בדמוקרטים אינה נובעת רק מסוגיות משפחה וחינוך. המלחמה בעזה, מדיניות ממשל ביידן, הכלכלה ושיקולים פוליטיים אחרים מילאו תפקיד.

אבל המחקר של ברדה חושף מנגנון עמוק יותר: ברית המבוססת בעיקר על אויב משותף מתחילה להתערער ברגע שהשותפים נדרשים להשיב על השאלה מה הם רוצים לבנות במקום הסדר שהם מבקשים להחליש.

בנקודה הזאת מתברר שהפער ביניהם אינו טקטי אלא מהותי ומבחינת ישראל, יש כאן הזדמנות.

במשך שנים השקיעה ישראל מאמצים עצומים בניסיון להסביר את עצמה לאמריקנים: להציג את עובדות הסכסוך, להפריך שקרים, לחשוף את פשעי חמאס ולהסביר מדוע היא רשאית להגן על עצמה.

המאמץ הזה נחוץ, אך הוא אינו מספיק.

קשה לשכנע אדם בעובדות כאשר הוא כבר אימץ מסגרת רעיונית שבה ישראל היא „קולוניאליסטית“, אויביה הם „מדוכאים“, וכל המאבק נתפס כחלק מעימות עולמי בין מדכאים לקורבנות.

לכן על ישראל להרחיב את הדיון.

במקום לשאול רק מה האסלאמיזם עושה לישראל, צריך לעודד את האמריקנים לשאול מה הוא עושה לאמריקה.

מהי תפיסת הדמוקרטיה של התנועות שעימן משתף השמאל הפרוגרסיבי פעולה? מה יחסייהן לחופש ביטוי, לדת, למשפחה, לזכויות נשים ולפלורליזם? והאם הברית שנראית היום נוחה במאבק נגד ישראל תמשיך להתקיים כאשר אותם כוחות ידרשו לעצב את החברה האמריקנית עצמה?

לא להתערב ☒ לחשוף את הסתירה

ישראל אינה צריכה להפוך לשחקן בפוליטיקה המפלגתית בארצות הברית. היא אינה צריכה לומר לאמריקנים כיצד להצביע, ואינה צריכה לנסות להעביר מצביעים ממפלגה אחת לאחרת.

זה יהיה גם פסול וגם מזיק.

אבל ישראל כן יכולה לספק ידע, מחקר ותשתית רעיונית לחוקרים, אנשי חינוך, מנהיגים קהילתיים ואישי ציבור אמריקנים. היא יכולה לסייע להבחין בין מוסלמים המבקשים לחיות את אמונתם במסגרת הדמוקרטיה לבין תנועות אסלאמיסטיות המבקשות להשתמש בחירויות הדמוקרטיה כדי לשנות מן היסוד את הסדר שהעניק להן את החירויות הללו.

את הוויכוח עצמו חייבים לנהל אמריקנים.

והמטרה אינה למחוק את המחלוקת בין דמוקרטים לרפובליקנים. להפך. חברה דמוקרטית זקוקה למחלוקת בין שמאל לימין.

המטרה היא להחזיר את המחלוקת למקומה הראוי: ויכוח בין יריבים בתוך בית משותף, במקום בריתות עם כוחות שאינם בהכרח רואים בבית הזה יעד שיש לשמר.

בין דמוקרטים מתונים לרפובליקאים מתונים קיימות מחלוקות עמוקות. אבל שניהם עדיין יכולים לחלוק בסיס משותף: שלטון החוק, חופש הביטוי, חופש הדת, בחירות חופשיות, אחריות אישית, משפחה והגנה על השיטה הדמוקרטית.

מחקרו של ברדה אינו מוכיח שהברית הפרוגרסיבית-אסלאמיסטית קרסה.

הוא כן מראה שהיא אינה טבעית כפי שנדמה, ושהסתירה הפנימית שלה כבר נחשפה.

סנונית אחת אינה מבשרת את האביב. אבל היא בהחלט יכולה להעיד שהחורף אינו מוכרח להימשך.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 31 באוגוסט, 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.